

DECIZIE

21 septembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței
Judecători

Valeriu Doagă
Ala Cobăneanu, Galina Stratulat,
Oleg Sternioală, Iuliana Oprea

judecând recursul declarat de Senic Didina, în cauza intentată la cererea lichidatorului Asociației de Economii și Împrumut „Finagrocredit” în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu către Senic Didina privind validarea popririi,

împotriva hotărârii Curții de Apel Bălți din 19 mai 2016, prin care a fost admisă parțial cererea de validare a popririi,

CONSTATĂ:

La 12 martie 2016, lichidatorul AEÎ „Finagrocredit” în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu s-a adresat în instanța cu o cerere către Senic Didina privind validarea popririi și încasarea datoriei în sumă de 4941,40 lei.

În motivarea cererii AEÎ „Finagrocredit” a indicat că, în rezultatul restabilirii actelor financiar-contabile ale AEÎ „Finagrocredit” lichidatorul a constatat că, Senic Didina dispune de o datorie față de AEÎ „Finagrocredit” în sumă de 4941,40 lei, formată în rezultatul neachitării sumei depline cu titlu de datorie formată în baza contractului de împrumut nr.168 din 29.05.2008.

Până în prezent Senic Didina nu și-a onorat obligația de achitare a datoriei acumulate.

În vederea înființării popririi, lichidatorul AEÎ „Finagrocredit” a înaintat la 22.12.2015 la adresa terțului poprit somație prin care i-a adus la cunoștință despre înființarea popririi și a solicitat ca în termen de 5 zile de la data comunicării popririi să achite la contul de acumulare a lichidatorului suma datorată.

Conform avizului de recepție, la data de 03.02.2016 de către Senic Didina a fost primită somația lichidatorului privind existența datoriei față de AEÎ „Finagrocredit” însă pînă în prezent nu a fost stinsă datoria.

Cere, validarea popririi cu încasarea de la Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment, datoria în sumă de 4941,40 lei și încasarea cheltuielilor de judecată.

Ulterior, la 04 mai 2016, lichidatorul AEÎ „Finagrocredit” în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu a înaintat cerere privind majorarea pretențiilor din cererea de validare a popririi, prin care a solicitat majorarea cuantumului pretenției inițiale și solicită încasarea din contul lui Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” suma de 89629 lei cu titlu de datorie.

Prin hotărîrea Curții de Apel Bălți din 19 mai 2016, a fost admisă parțial cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul AEÎ „Finagrocredit”, în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu. S-a validat poprirea privind încasarea de la Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment a datoriei în mărime de 852 lei și penalității în mărime de 47,74 lei. S-a încasat de la terțul poprit Senic Didina, în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment datoria în sumă de 852 lei și penalitatea în mărime de 47,74 lei. În rest cererea de validare a popririi s-a respins. S-a încasat de la Senic Didina taxa de stat în contul statului în mărime de 270 lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvabilitate a invocat prevederile prevederile art. art. 514, 585, 586, 624, 630 din Codul Civil al RM și art. 126 din Legea insolvabilității, menționând că datoria terțului poprit este de 852 lei și penalității în mărime de 47,74 lei, aceasta fiind certă, scadentă, pasibilă de a fi încasat fiind confirmată prin înscrisurile anexate la materialele cauzei, iar, în speță, probatoriul administrat confirmă temeinicia parțială a cererii de validare a popririi.

Considerînd ilegală hotărîrea instanței de insolvabilitate, la 28.06.2016, Senic Didina a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrii Curții de Apel Chișinău Bălți din 19 mai 2016 cu emiterea unei noi hotărîri prin care să fie respinsă cererea de validare a popririi, iar în partea încasării datoriei și penalității să fie respinsă prin aplicarea termenului prescripției extinctive la cererea de validare a popririi și s-o desființeze ca fiind înaintată peste termenul legal.

În motivarea recursului, recurentul a invocat netemeinicia hotărîrii, menționînd că instanța de insolvabilitate a constatat eronat circumstanțele cauzei, iar instanța de recurs urmează să țină cont de opunerea sa cu privire la încălcarea termenului prescripției extinctive la depunerea cererii de validare a popririi.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecînd recursul declarat împotriva hotărîrii date în instanța de fond și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Hotărîrea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolvabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 al Legii insolvabilității nr. 149 din 29.06.2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolvabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

Constată Colegiul că, copia hotărîrii Curții de Apel Chișinău Bălți din 19 mai 2016 a fost expediată recurentului prin scrisoare la data de 07.06.2016 (f.d. 31), fiind recepționată de către acesta la data de 20.06.2016, conform avizului de recepție anexat la materialele dosarului (f.d. 33). Astfel, Colegiul consideră recursul depus în termen.

După cu rezultă din materialele cauzei, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolvență, prin care a fost admisă parțial cererea de validare a popririi înaintată de lichidatorul AEÎ „Finagrocredit”, în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu, a fost validată poprirea privind încasarea de la Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment a datoriei în mărime de 852 lei și penalității în mărime de 47,74 lei, s-a încasat de la terțul poprit Senic Didina, în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment datorita în sumă de 852 lei și penalitatea în mărime de 47,74 lei și s-a încasat de la Senic Didina taxa de stat în contul statului în mărime de 270 lei.

Potrivit art. 126 al Legii insolvenței nr. 149 din 29.06.2012, alin. (1) sînt supuse urmării silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile corporale care sînt datorate debitorului ori sînt deținute în numele său de un terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. (2) Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolvenței/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin. (1) împreună cu o copie certificată de pe hotărîrea de intentare a procedurii de insolvență/faliment asupra debitorului. (3) Prin somație se va pune în vedere terțului, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti fără acordul administratorului insolvenței/lichidatorului sumele de bani sau de a transmite bunurile mobile pe care le datorează debitorului ori pe care i le va datora, declarîndu-le indisponibilizate. De la data comunicării somației de înființare a popririi și pînă la achitarea integrală a obligațiilor, inclusiv pe perioada suspendării urmării silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate. Orice operațiune efectuată cu aceste sume sau bunuri după data comunicării somației de înființare a popririi este nulă. Cînd se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor. Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi. (9) Dacă terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, administratorul insolvenței/lichidatorul, în cel mult o lună de la data la care terțul poprit trebuia să consemneze ori să plătească suma datorată, poate sesiza instanța de insolvență în vederea validării popririi. (10) Instanța de insolvență îi va cita pe administratorul insolvenței/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului urmăritor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi. Hotărîrea de validare a popririi este supusă numai recursului de către terțul poprit. (11) Dacă din probele administrate rezultă că terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvență va adopta o hotărîre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi. Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție poate fi validată, dar hotărîrea nu poate fi executată decît după ajungerea creanței la termen sau la data îndeplinirii condiției, după caz. Dacă sumele sînt datorate periodic, poprirea se validează atît pentru sumele ajunse la scadență, cît și pentru cele care vor fi scadente, în ultimul caz validarea producîndu-și efectele numai la data cînd sumele devin scadente.

Din materialele cauzei reține Colegiul că, în baza contractului de împrumut nr. 168 din 29 mai 2008, AEÎ „Finagrocredit” a acordat lui Senic Didina un împrumut în mărime de 30 000 lei, cu dobânda de 26% anual, pe un termen de 12 luni.

Din materialul probatoriu prezentat de către reprezentantul AEÎ „Finagrocredit” - Polivenco Victor, rezultă că, Senic Didina conform pct. 2.6 al Contractului de împrumut nr. 168 din 29.05.2008 urma să achite împrumutul în mărime de 30 000 lei și dobânda în sumă de 7379 lei, iar în total suma de 37379 lei (f.d.18).

Constată Colegiul că, conform bonurilor de plată, Senic Didina la 30.06.2008 a achitat dobânda pe trimestrul II 2008 în mărime de 693 lei, la 20.09.2008 a rambursat creditul pe termen scurt în mărime de 9000 lei și a achitat dobânda pe trimestrul III 2008 în mărime de 1953 lei, la 20.12.2008 a achitat dobânda în mărime de 1367 lei, iar la 01.01.2009 a rambursat creditul pe termen scurt în mărime de 21 000 lei (f.d.19-23).

Astfel, conchide Colegiul că, Senic Didina datorează AEÎ „Finagrocredit” suma de 852 lei cu titlu de dobânda.

La 22 decembrie 2015, AEÎ „Finagrocredit” a înaintat somație în adresa lui Senic Didina prin care a solicitat achitarea datoriei în mărime de 4941,70 lei (f.d. 5). În termen datoria nu a fost achitată.

La 01 aprilie 2016, AEÎ „Finagrocredit” a înaintat somație în adresa Senic Didina prin care a solicitat achitarea datoriei în mărime de 89629 lei în termen de 5 zile (f.d. 13). Somația fiind primită de către terțul poprit Senic Didina la 08.04.2016 (f.d. 14). Temeiul executării rezidă în existența unei obligații.

Conform art. 512 al. (1) Cod civil al RM, în virtutea raportului obligațional, creditorul este în drept să pretindă de la debitor executarea unei prestații, iar debitorul este ținut să o execute. Prestația poate consta în a da, a face sau a nu face.

Obligațiile se nasc din contract, fapt ilicit (delict) și din orice alt act sau fapt susceptibil de a le produce în condițiile legii, conform art. 514 Cod civil.

Potrivit prevederilor art.585 Cod civil al RM, în cazul în care conform legii sau contractului, obligația este purtătoare de dobândă, se plătește o dobândă egală cu rata de refinanțare a Băncii Naționale a Moldovei dacă legea sau contractul nu prevede o altă rată.

Reține Colegiul că, contractul de împrumut încheiat între părți prevede rata dobânzii 26 % anual.

Conform alin. (4) art. 586 Cod civil al RM, în cazul în care sumele plătite de debitor sunt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând dobânzile și alte obligații de plată, la urmă, obligația principală (capitalul).

Raportînd noremele citate la circumstanțele pricinii, Colegiul conchide că, Senic Didina datorează AEI „Finagrocredit” în baza contractului de împrumut nr.168 din 29 mai 2008, suma de 852 lei cu titlu de dobânda, care urmează să fie încasată în beneficiul AEÎ „Finagrocredit”.

Conform art. 624 alin.(1) Cod civil al RM, clauza penală (penalitatea) este o prevedere contractuală prin care părțile evaluează anticipat prejudiciul, stipulînd că debitorul, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită creditorului o sumă de bani sau un alt bun.

Prin contractul de împrumut încheiat între părțile litigante, s-a stabilit că în pct. 2.9 al Contractului părțile au stabilit o clauză penală, stipulînd că împrumutatul Senic Didina, în cazul neexecutării obligației, urmează să remită împrumutătorului AEÎ

„Finagrocredit” penalitatea în mărime de 52 % din suma neachitată pentru fiecare zi de întârziere.

Conform art. 630 alin.(1) Cod civil al RM, în cazuri excepționale, luându-se în considerare toate împrejurările, instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mari. La reducerea clauzei penale, trebuie să se țină cont nu numai de interesele patrimoniale, ci și de alte interese, ocrotite prin lege, ale creditorului.

Colegiul reține ca justă aprecierea instanței de insolvabilitate care a constatat că, suma penalității stabilită este exagerat de mare în raport cu suma datoriei, din care motive, a considerat necesar de a reduce mărimea penalității de la 52% la 0,01%, mărimea care este rezonabilă și proporțională circumstanțelor pricinii.

Deci, stabilește Colegiul că, în situația în care, terțul poprit Senic Didina a achitat împrumutul și dobânda la împrumut cu întârziere, instanța de insolvabilitate just a ajuns la concluzia de a admite pretenția privind încasarea de la Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” a penalității în sumă de 47,74 lei, calculată din mărimea penalității de 0,01% pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, raportând circumstanțele de fapt ale pricinii la normele de drept reținute supra, Colegiul consideră că instanța de insolvabilitate corect a constatat că, Senic Didina nu și-a executat în termenul stabilit prin somație și cu bună-credință toate obligațiile civile asumate în temeiul contractului de împrumut încheiat între aceasta și AEÎ „Finagrocredit” și respectiv, cererea de validare a popririi depusă de lichidatorul AEÎ „Finagrocredit,, în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu, către terțul poprit Senic Didina just a fost admisă cu validarea parțială a popririi și încasarea de la Senic Didina în beneficiul AEÎ „Finagrocredit” în procedură de faliment a datoriei în mărime de 852 lei și penalității în mărime de 47,74 lei, în temeiul art. 126 alin. (11) din Legea insolvabilității, precum și încasarea de la Senic Didina a taxei de stat în contul statului în mărime de 270 lei, în rest cererea de validare a popririi fiind respinsă.

În acest sens, Colegiul conchide că instanța de insolvabilitate corect a stabilit că o parte din datoria terțului poprit față de creditor este certă, scadentă, pasibilă de a fi încasat și confirmată prin înscrisurile anexate la cerere, iar, în speță, probatoriul administrat confirmă temeinicia parțială a cererii de validare a popririi.

Cu referire la argumentul recurentului din recurs privind înaintarea opunerii în vederea respingerii cererii de validare a popririi în partea încasării datoriei și penalității prin aplicarea prescripției extinctive la cererea de validare a popririi desființând-o ca fiind înaintată peste termenul legal, Colegiul statuează următoarele.

Conform art. 271 Cod civil al RM, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă *până la încheierea dezbaterilor în fond*. În apel sau în recurs, prescripția poate fi opusă de îndreptățit numai în cazul în care instanța se pronunță asupra fondului.

Or, constată Colegiul, că până la încheierea dezbaterilor în fond, terțul poprit, nu a înaintat careva cereri în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă, instanța de insolvabilitate fiind în imposibilitatea de a examina acest aspect.

Mai mult, specifică Colegiul că, conform art. 442 alin. (1) CPC al RM, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurent nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținând cont de cele indicate, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Senic Didina.

Se menține hotărârea Curții de Apel Bălți din 19 mai 2016, în cauza intentată la cererea lichidatorului Asociației de Economii și Împrumut „Finagrocredit” în proces de faliment simplificat - Daniela Ciobanu către Senic Didina privind validarea popririi.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței

Valeriu Doagă

Judecători

Ala Cobăneanu

Galina Stratulat

Oleg Sternioală

Iuliana Oprea